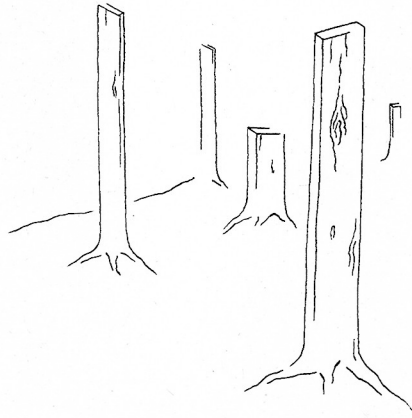

chránit krajinný ráz – Teoretická východiska hodnocení krajiny a jejího rázu – Dlouhodobě působící přírodní podmínky české a moravské krajiny v evropských souvislostech – Evropské zemědělské krajiny a jejich perspektivy – Typizace sekundárních struktur české a moravské krajiny pro potřeby hodnocení krajinného rázu – Historické rámce vývoje české a moravské krajiny – Typizace terciárních struktur české a moravské krajiny – Metodické principy ochrany krajinného rázu. Dvě závěrečné kapitoly jsou na příloženém CD: Zásady dobré praxe výstavby v krajině z hlediska ochrany krajinného rázu – Ukázky hodnocení vlivu investičního záměru na krajinný ráz a uplatnění regulativů v územní plánovacích podkladech a dokumentaci.

Pro toho, kdo nepracuje přímo v územním plánování a přeměnách krajiny, ať záměrných, či nezáměrných, je těžko hodnotit úplnost náplně knihy a její použitelnost právě pro ty, kteří se s krajinným rázem setkávají či přímo utkávají. Krajinný ráz jako zákonný regulativ byl vždy pro územní plánovatele považován za termín vágní a „každému se líbí něco jiného“, „to bylo protestů proti Eiffelovce a dnes si bez ní Paříž nikdo neumí představit“ atd. Podobné argumenty jsou a obávám se, že budou ještě dlouho mnohem pohodlnou záštitou proti jakémukoliv hledání krajinného rázu včetně studia současné knihy. Přesto, že text knihy je velmi přehledný a zajímavě i vrcholně odborně psaný, obrazový doprovod názorný až vynikající a metodické návody snad tedy také. Ostatně v této souvislosti by asi nebyl na škodu pohled na knihu i ze strany pedagogů vychovávajících na vysokých školách technického zaměření odborníky, kteří by měli krajinný ráz hodnotit a zpracovávat do svých reálných projektů, ale nejen pouze v rámci svých diplomových prací. Snad by se pak nadále neplánovaly vize, v knize (str. 71–73) bez komentáře přetištěné, že (1971) do r. 2000 budou běžné koncentrace dojníc ve vícepodlažních areálech v počtu 30–35 tisíc (to ještě nebyla příliš známa nemoc šílených nejen krav), nebo že (2001) „tři sta tisíc prasat, přes milion kuřat, desetitisíce ryb, skleníky se zeleninou, to vše by měl pojmout komplex v chystané sedmipodlažní budově nedaleko Rotterdamu“. I když z hlediska především (tzn. výhradně) ekonomického je jistě vábné, že v tomto komplexu „prasata vykračující si během dne ve třetím patře po terasách a dýchající svěží mořský vzduch skončí večer v přízemních jatkách“. Ale ono reflexí při čtení knihy vyplyne automaticky víc. Například při čtení dnešních Lidových novin i to, že kniha by byla dobrým vánočním darem pro kdysi vzdělání ekologů I.B.

Karel Hudec

Kreslil Jan Steklík

Miloslav Nevrlý: Chvály Zadní země Věstri, Liberec 2002. 152 stran. 368 Kč

Svou záviděníhodnou schopností proniknout kraji nikoli jen pod kůži, ale přímo do morku kosti, je Miloslav Nevrlý znám snad každému milovníku přírody u nás. Přestože jeho dnes již legendární kniha Karpatské hry zůstává dalšími Mistrovými díly nepřekonána, jsou vlastně všechny Nevrlého knihy světlými body – majáky v bažině kýčovitě, povrchní a exhibicionistické „literární“ tvorby, která ovládá knižní trh. Možná to zní rouhačsky, ale samotný výběr místa, k němuž Miloslav Nevrlý čtenáře přivádí (tentokrát Českosaské Švýcarsko), není tak důležitý. Konkrétní místo a realie jsou spíše „zámkou“ podělit se spolu se čtenářem o autorovu radost z „obyčejných“ věcí, které kolem sebe vidí a citlivě vnímá. Tuším, že to byl Oscar Wilde, který poznamenal, že šťastní jsou ti, kteří žijí – většina lidí totiž pouze existuje. Neznám člověka, který by žil více než Miloslav Nevrlý. A on nejen že žije – navíc dokáže své pocity (to nejméně uchopitelné, pochopitelné a popsitelné z člověčí zkušenosti) předávat ve svých skvostných knihách.

Myslím, že už jen po přečtení pár stránek dá čtenář autorovi za pravdu, že „čím víc toho o zemi víš, tím je ti bližší“ (s. 23). Předem připravené poznání (úporným studiem knih či archivních materiálů) je dvojnásobným poznáním. Nepřipravený poutník je odsouzen svou neznalostí jen k prázdným toulkám.

Nevrlý chytá ducha krajiny za pačesy a připoutává jej k řádkům na papíře. Spojí-li se pak takový Mistr pera s Místrem oka (v tomto případě s vynikajícím fotografem Vladimírem Širlem), vznikne něco opravdu krásného. Děkuji Vám, pánové!

Tomáš Grim

Oldřich Damborský

*Hnědá linka brázdy,
na sněhovém papíru pole
černé tečky vran.*

Oldřich Damborský

*Stopy jelenů
dusají diamanty
sněhu na vločky.*

Oldřich Damborský

*Nahaté stromy
se modlí ke křtíži
první hvězdy.*

Oldřich Damborský

*Bazénem nebe
s tekutým olovem
plavou vrány.*

Oldřich Damborský (*1958). Pochází z Brna, vyučil se strojním zámečnickem, v současné době v invalidním důchodu. Žije v Bořeticích. Publikoval v samizdatu, v *Psím víně*, *Šuplíku a regionálním a trampském tisku*. Knižně vydal sbírky *Zelený tunel (1997, Půlnoc)*, *Tajuplná území (1998, Půlnoc)* a *Tančící dům (2000, Půlnoc)*.

Přírodní lyrika Oldřicha Damborského nepřinášá nic dvakrát nového: reflexe proměnlivosti krajiny v každoročním střídání ročních období, krajina jako milovaná žena... Pozorný autorův pohled a snaha o přesnou, pochopitelnou a přitom originální obraznost však dávají básním i přes jistou literární navítnu sympatický náboj. Nejlépe se autorovi daří v krátkých básních ve stylu haiku, kde není prostor pro klíše a vznikající drobné kresby tak příjemně navozují atmosféru zasněného výhledu z okna.

-pě-